

Evaluatierapport

Subsidieregelingen "Asbest eraf, zonnepanelen erop" en "Asbest eraf, Postcoderoos erop" in provincie Fryslan" 2013 - 2018

mei 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding evaluatie	2
1.2 Doel evaluatie	2
1.3 Uitvoering evaluatie	3
1.4 Doel subsidieregeling	3
1.5 Opzet subsidieregeling	3
Hoofdstuk 2 Resultaten evaluatie	6
2.1 Effectiviteit subsidieregeling	6
2.2 Efficiency subsidieregeling	8
Hoofdstuk 3 Samenvatting & Conclusies	9

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding evaluatie

Op 25 juni 2013 heeft het college van Gedeputeerde Staten de subsidieregeling "Asbestdak eraf, zonnepanelen erop provincie Fryslân" vastgesteld. De regeling komt voort uit een convenant tussen het Rijk en het IPO (Interprovinciaal Overleg) namens de colleges van Gedeputeerde Staten van de twaalf provincies. Het Rijk stelt voor deze regeling 20 miljoen euro beschikbaar. Dit bedrag is verdeeld over de twaalf provincies op basis van het aantal agrarische bedrijven. Fryslân ontving 1.590.000 euro.

De regeling is opengesteld vanaf 1 juli 2013 tot en met 31 december 2014 en is daarna tweemaal verlengd tot eind 2016. Dit noemen we in deze evaluatie fase 1. Medio mei 2016 was het Friese budget uitgeput en heeft Gedeputeerde staten 500.000 euro beschikbaar gesteld voor een verlenging; fase 2. In het voorjaar van 2017 was ook dit budget uitgeput. In het najaar van 2017 is een nieuwe regeling opengesteld waarbij asbestdaksanering gecombineerd is met de plaatsing van een zogenaamde Postcoderoos-installatie. Dit zijn zonnepanelen van een lokale energiecoöperatie. Dit noemen we in deze evaluatie fase 3.

Met de subsidieregelingen "Asbestdak eraf, zonnepanelen/Postcoderoos erop provincie Fryslân" wil de provincie vrijwillige vervanging van asbestdaken door daken met zonnepanelen stimuleren. Hiermee krijgen agrariërs en andere asbestdakeigenaren de kans om aan hun wettelijke verplichting¹ te voldoen. Tegelijkertijd stimuleren we de energieproductie in onze provincie. De oorspronkelijke subsidieregeling is voor alle provincies in de basis gelijk, maar iedere provincie kan eigen speerpunten toevoegen. Zo heeft de provincie Groningen ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving als speerpunt toegevoegd.

Vanuit het IPO hebben wij de eindrapportage van de collectieve uitvoering van de subsidieregeling ontvangen. Deze evaluatie sluit hierop aan.

1.2 Doel evaluatie

Doel

Het doel van deze evaluatie is het evalueren van de verschillende fasen van de subsidieregelingen "Asbestdak eraf, zonnepanelen/Postcoderoos erop" voor de provincie Fryslân. De resultaten worden vastgelegd in dit evaluatierapport. Dit evaluatierapport sluit aan op de algemene eindrapportage van het IPO over de collectieve uitvoering van de subsidieregeling (betreft fase 1).

Vraagstelling

In hoeverre heeft de uitvoering van de subsidieregelingen in de provincie Fryslân bijgedragen aan het behalen van het gezamenlijke doel van de subsidieregeling?

¹ Het Rijk had de intentie om in 2024 een verbod van kracht te laten worden, dat asbestdaken verbiedt. In het voorjaar van 2019 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel echter verworpen.

Onderzoeksvragen

1. In hoeverre zijn de subsidieregelingen effectief geweest? (realiseren doelstellingen, onderscheid doelgroepen, invloed verruiming en verlenging van de regeling)
2. In hoeverre zijn de subsidieregelingen efficiënt geweest

1.3 Uitvoering evaluatie

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen zijn de volgende stappen uitgevoerd.

1. Deskresearch

De subsidieregelingen, de eindrapportage van het IPO O-notities en andere documenten die betrekking hebben op de subsidieregelingen zijn geanalyseerd.

2. Fieldresearch

Controle op doelmatigheid en rechtmatigheid van de toegekende subsidies. Via luchtfoto's is op 50 locaties nagegaan of er zonnepanelen zijn geïnstalleerd. steekproefsgewijs getoetst. Daarnaast is één werkdag besteed aan fysieke controles van de Postcoderoosinstallaties.

1.4 Doel subsidieregeling

Het doel van de subsidieregeling is om de sanering van asbestdaken én de productie van duurzame energie een impuls te geven. Ten tijde van de subsidieregelingen werd een verbod op het bezit van een asbest dak voorzien dat in 2024 zou ingaan. Met het huidige beleid wordt jaarlijks in Nederland 4 miljoen vierkante meter aan dakoppervlak gesaneerd. Met het inzetten van de subsidieregeling kan dat resultaat naar verwachting in de periode van 2013 tot 2016 worden verdubbeld.

1.5 Opzet subsidieregeling

De subsidieregeling is gestart in 2013 en sindsdien op enkele punten gewijzigd.

Overzicht 1 - Start subsidieregeling en wijzigingen

Jaar	Toelichting
2013	<ul style="list-style-type: none">- Start subsidieregeling "Asbestdak eraf, zonnepanelen erop provincie Fryslân".- Looptijd regeling: tot 1 september 2014.- Het subsidieplafond is vastgesteld op € 1.478.699- Opdracht uitvoering regeling aan Meer Met Minder.- Opdracht via IPO aan LTO-projecten voor communicatie.- Tussentijdse evaluatie leidt tot gezamenlijk besluit provincies om de subsidieverlening te verlengen tot eind 2015. Daarnaast is de regeling per 1 juli 2014 op een aantal punten aangepast.

2014	<ul style="list-style-type: none"> - De looptijd regeling wordt verlengd tot eind 2015. - De regeling wordt per 1 juli 2014 landelijk op een aantal punten aangepast. - Tijdens de Landbouwbeurs in het WTC te Leeuwarden worden workshops gehouden.
2015	<ul style="list-style-type: none"> - De looptijd regeling is opnieuw verlengd: tot 1 december 2016. - Opdrachtverlening aan LTO Noord-projecten voor 'Collectieve Regionale trajecten Asbestverwijdering en Zonnepanelen op Agrarische bedrijven'. - De stichting Meer Met Minder gaat op in de nieuwe stichting BespaarLokaal. De provincie Fryslân verstrekt BespaarLokaal opdracht voor het uitvoeren van de Subsidieregeling namens de provincie Fryslân en verleent haar daartoe mandaat.
2016	<ul style="list-style-type: none"> - Begin van het jaar start het Rijk met een generieke asbestsubsidie van € 4,50/m² - In mei is het Friese budget (fase 1) uitgeput - op 12 juli verlengt Fryslân de regeling met € 500.000 eigen middelen, (2^e fase) - aanpassingen: meerdere bedrijfslocaties en verhoging van minimaal 5 kWpiek naar > 10 kWpiek.
2017	<ul style="list-style-type: none"> - Afronding 1^e (landelijk gefinancierde) subsidieregeling. - In mei'17 is het budget van de 2^e fase uitgeput - Op 12 september stellen Gedeputeerde Staten de aangepaste regeling: "Asbest eraf Postcoderoos erop" met een subsidieplafond van € 150.000 (ook wel bekend onder Samenzonderasbest". Dit is fase 3) - opdracht aan LTO-Noord-Projecten en Ecoop voor uitvoering, begeleiding en communicatie van de regeling.
2018	<ul style="list-style-type: none"> - In september is het budget uitgeput bij 19 asbestdaken c.q. Postcoderoosinstallaties.

Fase 1: September 2013 – mei 2016

De subsidieregeling is gestart in 2013. Het Rijk heeft hiervoor 20 miljoen euro beschikbaar gesteld. Dit bedrag is verdeeld over alle provincies op basis van het aantal agrarische bedrijven. De provincie Fryslân heeft een bedrag van € 1.590.000,- ontvangen. De regeling wordt uitgevoerd door de stichting Meer Met Minder. Er is mandaat verleend aan de directeur van de stichting voor het uitoefenen van de bevoegdheden van GS zoals vermeld in de beleidsregel Subsidieregeling Asbestdak eraf, zonnepanelen erop Provincie Fryslân. GS handelt de binnengekomen bezwaren af.

Het IPO heeft namens alle provincies opdracht verleend aan LTO-Noord-projecten voor de communicatie rond de regeling naar de doelgroep. De subsidieregeling voorziet bij het openstellen in 2013 in een bijdrage van € 3,- per gesaneerde m² asbestdak, bij een minimaal gesaneerd oppervlakte van 400 m². De maximum bijdrage is € 7.500,-. Er dient daarnaast minimaal 15 kWpiek aan geïnstalleerd vermogen aan zonne-energie geplaatst te worden.

Met ingang van 1 juli 2014 is de regeling aangepast. Naar aanleiding van een tussenevaluatie door het IPO is de regeling op een aantal punten bijgesteld. Het subsidiebedrag van € 3,- per m² is verhoogd naar € 4,50 euro. Het minimaal te saneren dakoppervlakte is verlaagd van 400 m² naar 250 m². De maximale subsidie van € 7.500,- is verhoogd naar € 15.000,- euro. De ondergrens van de te plaatsen zonnepanelen is verlaagd van 15 kWpiek naar een capaciteit van tenminste 5 kW piek. De definitie van agrarisch ondernemer is verruimd zodat ook voormalige agrarische ondernemingen en eigenaren van een voormalig agrarisch bouwblok gebruik kunnen maken van de regeling. Daarnaast is de looptijd van de regeling verlengd tot 1 december 2015.

In de zomer 2015 heeft de provincie Fryslân evenals de andere provincies besloten de regeling opnieuw met een jaar te verlengen tot 1 december 2016. Tot 1 september 2016 kunnen aanvragen tot verlening van subsidie worden ingediend. Met ingang van 1 oktober

2015 is de uitvoering van de subsidieregeling overgenomen door de stichting BespaarLokaal als rechtsoptvolger van de stichting Meer met Minder. Op 29 september 2015 heeft GS het mandaat aan Meer met Minder voor 2015 ingetrokken en deze opnieuw verleend aan BespaarLokaal voor 2015 en 2016.

Aanvullend op de aanpassing van de regeling per 1 september 2015 heeft de provincie Fryslân op 16 november 2015 opdracht verleend aan LTO Noord om nieuwe deelnemers te werven om van de subsidieregeling gebruik te maken door “vraagbundeling Asbest” te organiseren.

In mei 2016 is het budget uitgeput en sluit de regeling.

Fase 2: juli 2016 – mei 2017

Op 12 juli verlengt Provincie Fryslân de regeling met een nieuw subsidieplafond van 500.000 euro dat uit eigen middelen gefinancierd wordt. Aanleiding is dat de regeling bij andere provincies nog niet is uitgeput en er wellicht een landelijk vervolg mogelijk is indien de provincies gezamenlijk pleiten voor nieuw landelijk budget.

In mei 2017 is ook dit budget uitgeput evenals de meeste andere provincies. Er blijkt echter weinig animo om als provincies gezamenlijk bij het Rijk te pleiten voor extra budget.

Fase 3: september 2017 – september 2018

Als provincie Fryslân constateren we medio 2017 dat er enerzijds bij asbestdakeigenaren een noodzaak en wens tot asbestsanering blijft en anderzijds dat lokale energiecoöperaties op zoek zijn naar geschikte daken voor een collectieve zonnepanelen-installatie onder de zogenaamde “postcoderoos-regeling.

Daarom wil de Provincie ervaring op doen of er met een kleine financiële stimulans, aan beide wensen tegemoet gekomen kan worden. De asbestdakeigenaar ontvangt € 4,50/m² te saneren asbest, de Energiecoöperatie € 2.500 in verband met voorbereidingskosten. Omdat 90% van het asbest op agrarische gebouwen ligt, kan hierdoor ook weer een nieuwe boer-burger-relatie ontstaan.

Op 12 september stelt GS van Fryslân een aangepaste regeling vast onder de naam “Asbest eraf, Postcoderoos erop” met een budget van 150.000 euro. LTO-Noord-projecten en Ecoop krijgen gezamenlijk opdracht voor communicatie en begeleiding. De subsidieverstrekking is evenals de eerdere regelingen bij Bespaar Lokaal belegd.

In september 2018 eindigt de regeling omdat het subsidieplafond bij 19 daken met even zovele Postcoderoosinstallaties, is bereikt.

Communicatie

Het IPO heeft namens alle provincies opdracht verleend aan LTO-Noord projecten voor de communicatie rond de regeling naar de doelgroep. Dit gebeurt door middel van een nieuwsbrief, een website (www.asbestvanhetdak.nl), pers- en nieuwsberichten en een (landelijke) informatiebijeenkomst voor adviseurs. In afstemming met de provinciale communicatieafdelingen wordt tevens gebruik gemaakt van de kanalen en middelen van de provincie. Daarnaast is er een helpdesk ingericht van de stichting Meer Met Minder samen met LTO. De helpdesk richt zich op het hele agrarische bedrijfsleven en niet alleen op LTO leden.

In Fryslân zijn een aantal voorlichtingbijeenkomsten door de provincie in samenwerking met LTO-Noord-projecten georganiseerd voor de doelgroep ‘agrariers’, maar ook voor agrarische boekhoudkantoren.

Daarnaast zijn er door de provincie workshops verzorgd tijdens de Landbouwbeurs te Leeuwarden in december 2014.

In 2015 zijn voorlichtingsbijeenkomsten door LTO-Noord gegeven in het kader van "Vraagbundeling Asbestsanering".

Voor de 3^e fase: "Asbest eraf, Postcoderoos erop" is de voorlichting en communicatie gezamenlijk verzorgd door LTO-Noord-projecten en Ecoop gezamenlijk voor boeren en lokale energiecoöperaties.

Hoofdstuk 2 Resultaten evaluatie

In dit hoofdstuk gaan we in op het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Hierbij worden 3 fasen onderscheiden:

1. Q3-2013 tot en met Q2-2016: regeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop" met een subsidieplafond van € 1.478.499 op basis van een Rijksbijdrage,
2. Q3-2016 tot en met Q2-2017: regeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop" met een subsidiebudget van € 200.000 uit provinciale middelen.
3. Q3-2017 tot en met Q4-2018: regeling "Asbest eraf, Postcoderoos erop" met een subsidiebudget van € 200.000 uit provinciale middelen.

2.1 Effectiviteit subsidieregeling

In welke mate worden de doelstellingen gerealiseerd?

Uit de eindrapportage van het IPO over de Interprovinciale Subsidieregeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop" blijkt dat de doelstelling om het proces van asbestsanering de beoogde impuls te geven, succesvol is geweest². Sinds de inwerkingtreding van de regeling in 2013 is in totaal eind 2016 3.74 mln m² asbest (afgezet tegen de ambitie van 4 mln m² uit het Convenant tussen IPO en het Rijk) met gebruik van provinciale subsidie van het dak gehaald. Aan geïnstalleerd vermogen uit zonnepanelen op boerendaken leverde dit 89 mln MW op.

Bij de start van de regeling in 2013 is de doelstelling voor de provincie Fryslân om de subsidieregeling zodanig uit te voeren dat voor 1 september 2014 het beschikbare budget is besteed. De inschatting was dat bij een beschikbaar bedrag van € 1.478.699,- voor subsidies er 492.899 m² aan asbestdak gesaneerd kan worden en daarmee de plaatsing van 2.955 tot 18.460 kWp (afhankelijk van het aantal aanvragen) wordt gestimuleerd.

De regeling is in 2014 en 2015 aangepast en tweemaal verlengd tot eind 2016. Het beschikbare bedrag voor subsidies is 100% besteed. Het aantal m² gesaneerd asbestdak in Fryslân is bij het bereiken van het subsidieplafond van fase 1: 328.600 m². De 289 deelnemers hebben 3.588.371 Wpiek (3,6 MWp) geïnstalleerd. In fase 2 hebben 98 deelnemers, 221.866 m² asbest gesaneerd en 2.627.110 Wp (2,7 MWp) aan zonnepanelen geïnstalleerd.

In fase 3 van september 2017 tot september 2018 zijn subsidies toegekend voor 19 te saneren asbestdaken waarop een zonnepaneleninstallatie van een lokale energiecoöperatie is geïnstalleerd. Uiteindelijk zijn er daarvan 18 doorgegaan. Hierbij is 24.249 m² asbestdak gesaneerd en 1.161.800 Wp (1,2 MWp) aan zonnepanelen geïnstalleerd.

NB.: In werkelijkheid is er meer asbestdak gesaneerd omdat hier alleen de oppervlakte asbestdak waarvoor subsidie is verstrekt is meegenomen. Deze was gemaximaliseerd en in een aantal gevallen is er meer asbestdak gesaneerd.

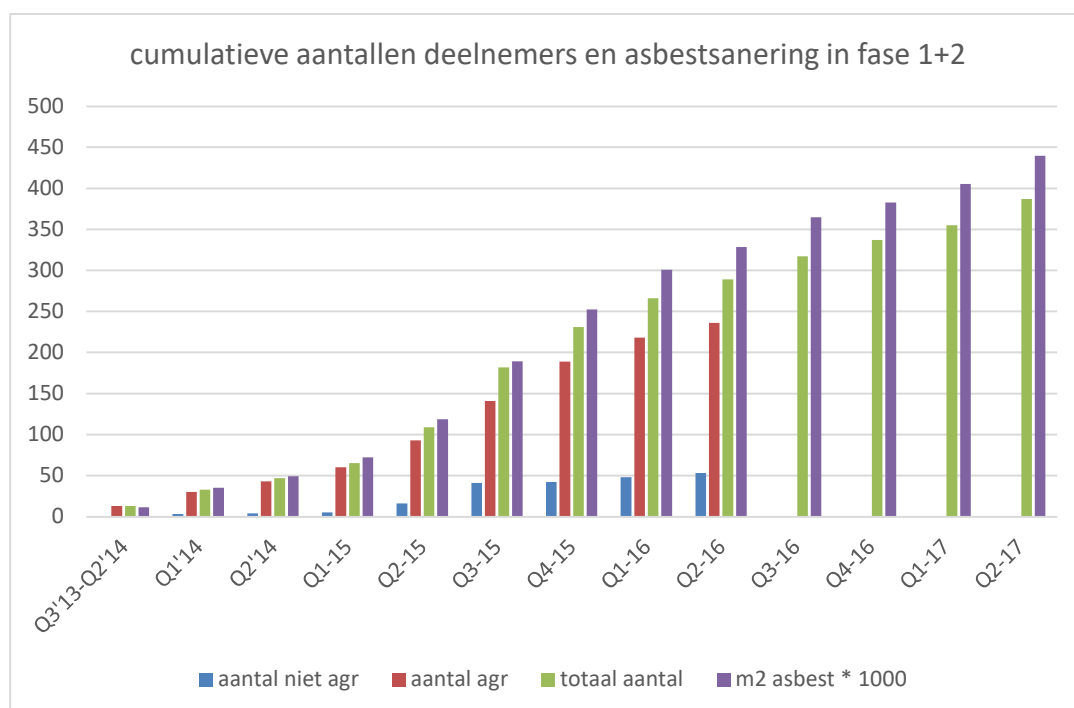
² Eindrapportage IPO, Interprovinciale Subsidieregeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop", maart 2017

Datzelfde geldt voor het geïnstalleerd vermogen aan zonnepanelen in fase 3. Daar zijn in een aantal gevallen door de dakeigenaar, naast de Postcoderoos-installatie, ook eigen zonnepanelen geplaatst.

In de regeling is onderscheid gemaakt tussen doelgroepen. Is dit effectief geweest en heeft dit bijgedragen aan het realiseren van de doelstelling?

In 2014 is de subsidieregeling aangepast. Eén van de aanpassingen betreft de verruiming van de doelgroep. Naast agrariërs kunnen vanaf dat moment ook voormalige agrarische ondernemingen en eigenaren van een voormalig agrarisch bouwblok subsidie aanvragen. Van de in totaal 289 aanvragers in fase 1 bestaat 82% uit agrariërs en 18% uit eigenaren van een voormalig agrarisch bouwblok en voormalige agrarische ondernemingen. (zie figuur 1 Q13 – Q2-16).

In fase 2 is niet bijgehouden, maar de indruk is dat het aandeel voormalige agrarische gebouwen licht is toegenomen. In fase 3: asbestsanering i.c.m. een Postcoderoos-installatie van een lokale Energiecoöperatie is het type dakeigenaar volledig los gelaten. Het merendeel is inderdaad op een (voormalige) agrarische locatie gerealiseerd maar bv. ook op een dak van een loonwerker en dak van het boothuis van een roeivereniging.

Figuur 1: cumulatieve aantallen aanvragers en oppervlakte gesaneerd asbest (x 1000 m²) in fase 1+2

Wat is de invloed van aanpassing en verlenging van de regeling geweest op het proces van aanvragen.

Het proces van aanvragen kwam over het algemeen langzaam op gang. Om onderuitputting van de subsidieregeling te voorkomen, is per 1 juli 2014 de regeling landelijk op een aantal punten aangepast en verlengd tot eind 2015. Uit figuur 1 is duidelijk af te lezen dat na deze aanpassing het aantal aanvragen gestaagd is gegroeid.

Tussen het 2^e en 3^e kwartaal van 2016 zien we een stijging. Dit is waarschijnlijk het effect van de generieke Rijkssubsidie die begin 2016 van kracht werd. Hierdoor konden deelnemers € 4,50/m² van het Rijk plus de provinciale regeling ontvangen. De Rijksregeling ontving men puur voor asbestsanering, de provinciale indien er een combinatie met zonnepanelen was.

Bezwaren

De provincie Fryslân heeft over fase 1 en 2, in totaal 12 bezwaarschriften ontvangen naar aanleiding van (niet) toekenning van subsidie. Hiervan zijn er na ambtelijke heroverweging zes alsnog toekend. Drie bezwaarmakers hebben na een telefonische toelichting hun bezwaar ingetrokken. Drie bezwaren zijn door de commissie van Beroep & Bezwaar beoordeeld. De commissie adviseerde 2 bezwaren niet te honoreren en één bezwaar wel te honoreren. Deze adviezen zijn overgenomen.

Fase 3; de regeling waarbij asbestsanering gecombineerd is met het realiseren van een zgn. Postcoderoos-installatie van een lokale energiecoöperatie heeft geen enkel bezwaar opgeleverd.

2.2 Efficiency subsidieregeling

Welke invloed heeft de inzet en rol van projectpartner MeerMetMinder/BespaarLokaal gehad op uitvoering van de subsidieregeling?

Voor de uitvoering van alle drie fasen van de subsidieregeling heeft de provincie Fryslân opdracht gegeven aan de stichting BespaarLokaal (voorheen Stichting MeerMetMinder) en haar daartoe een mandaat verleend. De uitvoering komt neer op het verlenen en uitbetalen van subsidies, vragen beantwoorden van aanvragers en het verlenen van medewerking aan bezwarenprocedures. De uitvoering van de regeling door BespaarLokaal, en daarvoor door MeerMetMinder, heeft de provincie ontlast. Alleen in geval van bezwarenprocedures heeft de provincie contact gehad met aanvragers, voor het overige liep dit via de uitvoeringsorganisatie.

De uitvoering van de subsidieregeling door Stichting BespaarLokaal werd minder goed per fase. Was fase 1 nog een grote regeling over het hele land, fase 2 speelde al in minder provincies en de laatste fase; een subsidieregeling gericht op het realiseren van max. 20 Postcoderoosinstallaties was alleen in Fryslân van toepassing. De allertheid op het reageren van Bespaar Lokaal op vragen van aanvragers, uitvoerders en provincie werd allengs minder. De financiële afwikkeling is desondanks wel goed afgehandeld. Hoewel afhandeling vaak (te) lang duurde hebben partijen geen schade geleden.

Welke invloed heeft de inzet en rol van projectpartner LTO Noord gehad op uitvoering van de subsidieregeling?

Op 16 november heeft de provincie Fryslân opdracht verleend aan LTO-Noord-Projecten om de regeling extra onder de aandacht te brengen bij agrariërs en nieuwe deelnemers te werven en te begeleiden voor de subsidieregeling. De LTO (vereniging) droeg ook een deel van de kosten omdat deze activiteit paste binnen SALTO; de SamenwerkingsAgenda die we met LTO hebben t.a.v. Duurzame Energiedoelstellingen.

In dit project is de keuze gemaakt om dit alleen in de noordelijke schil van de provincie te doen. Daar is met name de akkerbouw gevestigd waar op dat moment de financiële positie

goed was in tegenstelling tot de rest van de provincie met overwegend melkveehouderij, waar men met slechte melkprijzen te maken had.

Hoofdstuk 3 Samenvatting & Conclusies

Conclusies

In 2013 heeft het Rijk 20 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de interprovinciale subsidieregeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop". Dit bedrag is verdeeld over alle provincies op basis van het aantal agrarische bedrijven met asbestverdacht dak (voor 1995). Bij de subsidieverdeling door het IPO heeft de provincie Fryslân 1.590.000 euro toebedeeld gekregen.

De primaire doelstelling van Fryslân was stimulering van zonnepanelen. Doelstelling van het Rijk was het proces van asbestsanering een impuls te geven. Beide zijn geslaagd. Sinds de inwerkingtreding van de regeling in 2013 tot eind 2016 totaal 3.74 mln m2 asbest verwijderd (afgezet tegen de ambitie van het Rijk van 4 mln m2).

Het aantal m2 gesaneerd asbestdak in Fryslân is mei 2016 328.600 m2. Dit is 8,8 procent van het landelijk resultaat. Er is 3,6 aan MWp geïnstalleerd.

Bij de start van de regeling in 2013 is de doelstelling voor de provincie Fryslân om de subsidieregeling zodanig uit te voeren dat voor 1 september 2014 het beschikbare budget is besteed. Het proces van aanvragen kwam langzaam op gang. Om onderuitputting van de subsidieregeling te voorkomen, is in 2014 de regeling landelijk op een aantal punten aangepast en verlengd tot eind 2015. In 2015 is de regeling voor de tweede maal gewijzigd, De regeling begint in 2015 goed te lopen en wordt opnieuw verlengd tot eind 2016. In mei 2016 is het budget uitgeput. Omdat de regeling in andere provincies dan nog openstaat, stelt Fryslân in september 2016, 500.000 beschikbaar uit eigen middelen. Dit budget is medio 2017 uitgeput. Fryslân komt vervolgens met een vervolg waarbij asbestsanering gecombineerd wordt met een zgn. Postcoderoosinstallatie van een lokale energiecoöperatie. Hiervoor wordt 150.000 euro subsidie en 50.000 euro proceskosten beschikbaar gesteld.

FASE	Dak-eigenaren	Baat-Hebbers	m2 asbestsanering		Wp zonnepanelen		Subsidie €/Wp	Wp/m2	Kosten Uitvoering (€)	Kosten Uitvoering €/Wp	Kosten Uitvoering per baathebber
			totaal	gemid	totaal	gemid					
1	289	289	328.599	1.137	4.144.171	14.340	0.36	12,6			
2	98	98	111.036	1.133	2.627.110	26.807	0.38	23,6	128.065	0.02	330
3	18	268	24.249	1.347	1.161.800	64.544	0.13	47,9	58.378 ³	0.05	217
totaal	405	645	574.714		7.933.081						

De 3 regelingen kenden totaal 405 deelnemers. In fase 1 en 2 profiteerden alleen de 387 dakeigenaren van de regeling. In fase 3 profiteerden naast 18 dakeigenaren ook ca 250 leden van lokale energiecoöperaties die zonnestroom kunnen produceren via panelen in een postcoderoosinstallatie die op een gesaneerd asbestdak zijn gelegd.

³ Ecoop geeft aan zelf ca. € 50.000 aan eigen middelen en tijd te hebben geïnvesteerd in de ontwikkeling van *Asbest eraf, Postcoderoos erop*.

Er is ten minste 574.714 m² asbest gesaneerd (15% landelijke oppervlakte asbestdak in 1995). In een aantal gevallen is er meer gesaneerd omdat de asbest)subsidie gemaximaliseerd was en niet de gehele gesaneerde oppervlakte is opgegeven. Er is bijna 8 Mwpiek aan zonnepanelen geïnstalleerd. Voor fase 3; de Postcoderoos-regeling geldt ook dat er in een aantal gevallen méér is geïnstalleerd. Op een aantal daken heeft de dakeigenaar, naast de Postcoderoosinstallatie ook eigen panelen geïnstalleerd.

Wanneer we de 3 fasen vergelijken valt op dat de Postcoderoos-regeling veel effectiever is. De verstrekte subsidie per Wpiek zonnepaneel is lager en aantal zonnepanelen per vierkante meter gesaneerd asbest is hoger. Daarnaast geldt dat de maatschappelijke impact groter is. Bij de Postcoderoos kunnen bedrijven en burgers, die om welke reden dan ook zelf geen plek hebben voor zonnepanelen, deze via een lokale energiecoöperatie op het dak van een ander leggen. Via de regeling "Asbest eraf, Postcoderoos erop" worden de wensen van een Energiecoöperatie en dakeigenaar die zijn asbest wil saneren, bij elkaar gebracht.

Het succes van de Friese Postcoderoosregeling heeft zich verder verspreid: In Groningen loopt momenteel een project voor 120 Postcoderoos-daken en ook Overijssel en Gelderland overwegen een vergelijkbare regeling in te voeren.

Uitvoering

De inzet en rol van Stichting BespaarLokaal, en voorheen Stichting MeerMetMinder, heeft de provincie over het algemeen ontlast in de uitvoering van de drie fasen van de subsidieregeling.

De inzet en rol van LTO Noord heeft een positief effect gehad op de uitvoering van de subsidieregeling. De regeling is extra onder de aandacht gebracht bij agrariërs en heeft voor nieuwe deelnemers aan de subsidieregeling gezorgd. Bij fase 3 is de ondersteuning van Ecoop met name richting de Energiecoöperaties van groot belang gebleken.

Bijlagen

IPO eindrapportage Interprovinciale Subsidieregeling "Asbest eraf, Zonnepanelen erop"